

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปเสนอเนื้อหาตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. บริบทของโรงเรียน โนนแดงวิทยาคม
4. กีฬาฟุตบอล
 - 4.1 ประวัติและคุณค่าของกีฬาฟุตบอล
 - 4.2 องค์ประกอบของทักษะกีฬาฟุตบอล
 - 4.3 ประโยชน์ของการเล่นฟุตบอล
5. แบบฝึกทักษะ
6. การประเมินสื่อการสอนและการหาประสิทธิภาพ
7. ความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ (2545 : 1-6) ได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

1.1 ความนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก

หลักสูตรการศึกษาของประเทศที่ใช้อยู่ คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้ติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรตลอดมา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ในเรื่องที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 16)

1. การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น
2. การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ในภูมิภาค จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้คนไทยมีทักษะกระบวนการ และเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์
3. การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียน ใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี

ด้านวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคง ได้อย่างยั่งยืน

เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างคน บูรณาการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการปฏิรูปการเรียนรู้และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน กระทรวง ศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง

และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ / วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษานั้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกกระบวนการศึกษา

อนึ่ง เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการจะได้จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครู เอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสาระต่าง ๆ แนวทางการวัดและประเมินผล การจัดระบบแนะแนวในสถานศึกษา การวิจัยในสถานศึกษาและการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีความเข้าใจและรับทราบบทบาทของตนในการพัฒนาตนเองและสังคม

1.2 หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.3 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

1.4 โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียน แต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิกวาทะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้าง

สัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษา-ต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมงโดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมงโดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมงโดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,200 ชั่วโมงโดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

6. สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 : เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 : ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 : เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 : การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 : เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 : รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 : การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 : เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 : ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

7. คำอธิบายรายวิชาพลศึกษา

ศึกษาประโยชน์และความสำคัญของทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ทักษะการทรงตัว การเคลื่อนที่ และการสร้างความคุ้นเคยลูกฟุตบอล ทักษะการหยุดหรือการบังคับลูกฟุตบอล ทักษะการเตะลูกฟุตบอล ทักษะการส่งและรับลูกบอล ทักษะการเลี้ยงลูกบอลและการหลอกต่อ ทักษะการทุ่มลูกและโหม่งลูกฟุตบอล ทักษะการยิงประตู และการเป็นผู้รักษาประตู

วางแผนปฏิบัติการสร้างความคุ้นเคยกับลูกฟุตบอล การหยุดหรือการบังคับลูกฟุตบอล การเตะลูกฟุตบอล ทักษะการส่งและรับลูกบอล การเลี้ยงลูกบอลและการหลอกคู่แข่ง การทุ่มลูก และ โหม่งลูกฟุตบอล การยิงประตู และการเป็นผู้รักษาประตู

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเล่นกีฬาฟุตบอลขั้นพื้นฐาน มีเจตคติที่ดี ต่อการเล่นกีฬาฟุตบอล เกิดทักษะในการเล่นกีฬาฟุตบอล มีวินัย มีคุณธรรม มีน้ำใจเป็นนักกีฬารักการออกกำลังกาย ซื่อสัตย์สุจริต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการทรงตัว การเคลื่อนที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับลูกฟุตบอลได้
2. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการหยุดหรือการบังคับลูกฟุตบอลได้
3. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการเตะลูกฟุตบอลได้
4. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการส่งและรับลูกบอลได้
5. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการเลี้ยงลูกบอลและการหลอกคู่แข่งได้
6. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการทุ่มลูกและ โหม่งลูกฟุตบอลได้
7. มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติทักษะการยิงประตู และการเป็นผู้รักษาประตูได้

1.5 ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตร 2544 และหลักสูตร 2551

จุดหมายของหลักสูตร มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ รวมทั้งให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและการมีทักษะชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ประการ ตรงกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะกิจกรรมผู้เรียน มุ่งพัฒนาความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ มีการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ปัญหา มีการตัดสินใจที่เหมาะสม มีเหตุผล มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยให้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์วางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การประเมินผล และ 4) การปรับปรุงการทำงาน และยังสอดคล้องกับจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดในเรื่องต่อไปนี้ 1. สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง 2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคล 3. มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิด

สร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา 4. มีทักษะในการดำเนินชีวิต 5. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ 6. มีความรับผิดชอบต่อสังคม 7. มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม 8. มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย 9. มีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ ส่วนระดับชั้น ม.ปลาย เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี มีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาคนและประเทศ ตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจ หลักการ แนวคิด และจุดเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด จึงจะสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ และนำพาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักการ แนวคิด และจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ควรรู้ มีดังนี้

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม

บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นที่สำคัญในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จากจุดหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าหลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ ให้มีความยืดหยุ่นและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งเปิดโอกาสให้กับผู้สอนสามารถปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ชุมชน สังคมและผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ก : 4-5)

เป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้

สืบเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-base Curriculum) เป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร จึงเน้นไปที่มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และนำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและปัญหา ปัญหา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอยู่ใน 8 กลุ่มนั้น ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะ มาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดเป็นการระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด มีค่าสำคัญที่ระบุความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและค่านิยม การพิจารณาและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่ระบุคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนรู้อะไร และทำอะไรได้ จะทำให้มีความเข้าใจและมีความชัดเจนก่อนออกแบบการเรียนรู้

2. สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

2551

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มี วัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของ ตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือ ไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่าง เหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหา ความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มี ประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สำนักงานวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาเขตพนมกัน งานวิจัย

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

3.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

3.3 มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

3.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายาม ในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

3.7 รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจกระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 3-5)

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบ โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถ

เพิ่มเติมได้ ความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3-5)

3. บริบทของโรงเรียนโนนแดงวิทยาคม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคมตั้งอยู่เลขที่ 216 หมู่ที่ 1 บ้านโนนแดง ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ประมาณ 65 ไร่ 2 งาน ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างจากอำเภอบรบือไปตามถนนเชื่อมต่อกับอำเภอนาเชือก 14 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม 40 กิโลเมตร (โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม, 2553 : 1-18)

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบลโนนแดง ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยเป็นสาขาของโรงเรียนบรบือวิทยาคาร โดยมีนายสนธิ แบนกลาง เป็นผู้ประสานงาน และเป็นผู้บริหารคนแรก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2536 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันโรงเรียนทำการสอนมาแล้วเป็นเวลา 18 ปี มีผู้บริหารโรงเรียนมาแล้ว จำนวน 4 คน ได้แก่ นายสนธิ แบนกลาง นายวิฑูรย์ สิทธิหาโคตร นายมงคล ไวก่อง และ นายจงกล เวียงสมุทร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนคนปัจจุบัน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และมีรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน คือ นายบัณฑิต ฤทธิศรี มีครูผู้สอน จำนวน 26 คน พนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน นายช่างครุภัณฑ์ ชั้น 3 จำนวน 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน

1 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 453 คน จัดการศึกษาเป็น 2 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และ ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)

2. หลักสูตรและการใช้หลักสูตร

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เมื่อปีการศึกษา 2545 โดยจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนปีการศึกษา 2551 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)		ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	
	จำนวนชั่วโมง		จำนวนชั่วโมง	
	พื้นฐาน	เพิ่มเติม	พื้นฐาน	เพิ่มเติม
1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4	-	2	-
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	5	2	4	4
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3	-	-	8
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	4	-	4	4
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3	-	3	3
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	2	-	2	2
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา	1	2	1	1
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ	2	2	4	4

3. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

ที่ตั้งของชุมชนในเขตบริการ โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม มีชุมชนในเขตบริการ 2 ตำบล คือ ตำบลโนนแดง และตำบลหนองคูขาด มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านโนนแดง โรงเรียนบ้านโนนเกษตร โรงเรียนบ้านดอนพะยอม โรงเรียนบ้านหัวหนอง โรงเรียนบ้านหนองคูขาด โรงเรียนบ้านโสภณารุา โรงเรียนบ้านหัวดง โรงเรียนบ้านฝายป่าบัว โรงเรียนบ้านโคกสูง โรงเรียนบ้านป่ากุงหนา โรงเรียนบ้านหนองหุ้มศรีโพธิ์ทอง โรงเรียนบ้านเหล่าตามา และโรงเรียนบ้านโนนสว่าง

3.1 จำนวนประชากร ประมาณ 8,000 คน

3.2 อาชีพที่สำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป และรับราชการ

3.3 ศาสนาและวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

3.4 ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้ความร่วมมือกับการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี ถึงแม้ในบางครั้งจะมีอุปสรรคบ้าง ในฤดูทำนาหรือช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ระยะเวลา 3 ปี

4.1 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดให้กับผู้เรียนทุกคน ด้วยการอ่านคิดวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงการให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน

4.3 สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ให้มีการนิเทศอย่างมีเป้าหมายกำหนดปฏิทินการนิเทศให้ชัดเจน และควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีข้อมูลครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการใช้งาน ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ และควรจัดรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้ในที่แห่งเดียวกัน

4.4 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

4.5 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมให้ครูได้ผลิตสื่อ และใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดทำสื่อเทคโนโลยี

4.6 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยใช้ระบบเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

4. กีฬาฟุตบอล

4.1 ประวัติและคุณค่าของกีฬาฟุตบอล

(Harpastum) หมายความว่า การเหวี่ยงไปข้างหน้า ต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่โดยใช้เท้าเตะลูกบอลที่เมือง Florence ในประเทศอิตาลี มีการเล่นกีฬาชนิดนี้เรียกว่า “แคลเซีย” (Calcio)

อังกฤษเป็นประเทศแรกที่มีกติกาเพื่อใช้ในการแข่งขันและจัดตั้งสมาคมฟุตบอลขึ้น โดยมีการแข่งขันภายในประเทศ ประเภท F.A.Cup ต่อมาสมาคมเห็นว่าฟุตบอลมีความนิยมกันมากขึ้นจึงจัดให้มีฟุตบอลอาชีพขึ้นในปี พ.ศ. 2428

ในปี พ.ศ. 2431 ได้ก่อตั้งสันนิบาตฟุตบอลขึ้นหรือฟุตบอลลีก (Football League) และมีการแข่งขันเรื่อยมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2447 ได้จัดตั้งสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติหรือฟีฟ่า (F.I.F.A: Federation International de Football Association) ต่อจากนั้นมาการเล่นฟุตบอลก็แพร่หลายขยายทั่วโลกจนกลายเป็นกีฬาที่นิยมมากที่สุดในโลกทั้งจำนวนนักกีฬาและคนดู (ฟอง, 2521 : 3-4)

ได้กล่าวว่

ประวัติกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยเรานั้นได้เริ่มการเล่นกีฬาฟุตบอลมาตั้งแต่ต้นรัชการที่ 6 ทั้งนี้เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ได้ส่งราชโอรสและข้าราชการบริพารไปศึกษายังประเทศอังกฤษจึงได้รับเกมกีฬานี้กลับมาเมืองไทยและเกมนี้ได้แพร่หลายไปยังต่างจังหวัดและชนบทอย่างรวดเร็วและเป็นที่นิยมเล่นกันทั่วไปจนกระทั่งปี พ.ศ. 2459 สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตั้งเป็นสมาคมฟุตบอลแห่งสยามขึ้นและต่อมาได้สมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกฟุตบอลแห่งสยามขึ้นและต่อมาได้สมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกฟุตบอลระหว่างชาติ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2468 ทั้งได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรรมการอำนวยการขึ้นซึ่งกิจกรรมก็ดำเนินมาด้วยดีและได้ตราข้อบังคับขึ้นใช้ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงข้อบังคับใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย การแก้ไขครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2471 ครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2493 และครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2499 และครั้งที่ 4 พ.ศ. 2512 สำหรับในครั้งที่ 3 ให้เรียกข้อบังคับนั้นว่า “ข้อบังคับลักษณะปกครอง” และเปลี่ยนชื่อสมาคมเสียใหม่ว่า “สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์” มีอักษรย่อ “ส.ฟ.ท.” และเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Football Association of Thailand Under The Royal Patronage of His Majesty The King” มีอักษรย่อว่า F A สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้

ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 โดยเปิดการแข่งขันประเภทด้วยใหญ่และด้วยน้อย มาจนกระทั่งปี พ.ศ. 2514 จึงได้เปลี่ยนประเภทการแข่งขันเป็นประเภท ก ข ค ง ตามแบบอย่างอังกฤษจนปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการแข่งขันประเภทนักเรียน ประเภทนักเรียนอาชีวศึกษา ประเภทอุดมศึกษา สมาคมฟุตบอลเข้าแข่งขันในกีฬาโอลิมปิก 2 ครั้ง คือ พ.ศ. 2499 ที่นครเมนเบิรน์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกและต่อมาส่งเข้าแข่งขันที่เมืองเมกซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมการแข่งขันในกีฬาเซี่ยพเกมส์และเอเซียเกมมาเกือบทุกครั้ง ได้เคยเป็นแชมป์ร่วมกับพม่าในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 16 และเคยเป็นแชมป์ฟุตบอลเยาวชน ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 11 ณ กรุงเทพฯ นอกจากนี้ทีมฟุตบอลไทย ยังได้ร่วมการแข่งขันกับทีมต่างประเทศในโอกาสต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นประจำทุกปี

กีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้รับการส่งเสริมและมีการแข่งขันอย่างกว้างขวาง ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น ในแถบเอเชีย มีการแข่งขันฟุตบอลเมอร์เดก้าคัพ การแข่งขันฟุตบอลจากาคาต้าคัพและไทเกอร์คัพที่เวียดนาม สำหรับการแข่งขันฟุตบอลนั้นจะเริ่มขึ้นในโรงเรียนก่อนต่อมาเป็นการเล่นระหว่างสโมสรและในตามจังหวัดและสมาคมกีฬาฟุตบอลของจังหวัดต่างๆ ปัจจุบันได้มีการจัดการแข่งขันมากมายหลายระดับ เช่น การแข่งขันฟุตบอลนักเรียน การแข่งขันฟุตบอลเยาวชนแห่งประเทศไทย การแข่งขันฟุตบอลอุดมศึกษาและต่อไปก็มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลรายการต่างๆ อีกหลายรายการ เช่น การแข่งขันฟุตบอลโตโยต้าคัพ การแข่งขันฟุตบอลยามาฮ่าไทยแลนด์คัพ ม.ว.ก. คัพ ไทยแลนด์ลีก ฟุตบอลอาชีพ G S M ไทยแลนด์ลีก

4.2 องค์ประกอบของทักษะกีฬาฟุตบอล

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน นักกีฬาที่มีทักษะดีจะต้องมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น สมรรถภาพทางกาย มีโครงสร้างของร่างกาย การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายโดยเฉพาะการประสานระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ทักษะที่จำเป็น

ซิมป์สัน (Simpson, 1972) กล่าวว่าทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียนเป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลายๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำ

สามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ด้อยอาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความชำนาญกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Preception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) เป็นขั้นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาพอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำ จนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำได้เอง (Mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้คล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียน ทำได้นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความอดทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

แฮร์โรว์ (Harrow, 1972 : 96-99) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติ ได้ 5 ขั้นตอน โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมากดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนที่ของกล้ามเนื้อย่อยลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่การเลียนแบบ การลงมือทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติรูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติต่างๆ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และชำนาญการกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการณ์กระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่างๆ ได้ไม่ครบถ้วนแต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้นๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็นผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งที่ผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่างๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ (Precision) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ พอดี สมบูรณ์แบบเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้นจนกระทั่งสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) ขั้นนี้เป็น ขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ อย่างสบายๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความสามารถพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อยๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะปฏิบัติ จนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

ประโยค สุทธิสง่า (2528 : 45-50) กล่าวไว้ว่า หลักการฝึกทำเบื้องต้นของฟุตบอล คือ

1. การเตะลูก (Kicking)
2. การหยุดหรือบังคับลูก (Controlling)
3. การโหม่งลูกฟุตบอล (Heading)
4. การเลี้ยงลูกฟุตบอล (Dribbling)
5. การทุ่มลูกฟุตบอล (Throwing)
6. การเข้าสกัดกั้น (Tacking)
7. การเป็นรักษาประตู (Goalkeeper)
8. การหลบหลีกหลอกล่อ (Fake and fend)

อุทัย สงวนพงศ์ (2542 : 12-67) ได้อธิบายวิธีการฝึกไว้ ดังต่อไปนี้

1. การเตะลูกบอล (Kicking)

1.1 การเตะลูกบอลด้วยหลังเท้า

การเตะลูกหลังเท้าให้ลูกบอลเร็วไปกับพื้นเหมาะสำหรับการยิงประตู เพราะเป็นลูกที่มีความรุนแรง รวดเร็วถ้าเตะถูกวิธีผู้รักษาประตูจับลูกบอลได้ยากมากในบางโอกาสยังใช้ส่งลูกบอลในระยะไกลได้ด้วยแต่การเตะหลังเท้านี้ ถ้าผู้เตะวางเท้าหลักและเท้าที่จะเตะผิดพลาดนิดเดียวลูกบอลก็จะเปลี่ยนทิศทางไม่ตรงตามจุดหมายได้ทันที เหมือนกัน การเตะด้วยหลังเท้ามีวิธีการเตะ ดังนี้

1.1.1 จรดเท้าข้างที่ไม่ได้ระดับเดียวกับลูกบอลด้านข้าง ระยะห่างจากลูกบอลประมาณ 20-25 เซนติเมตรหรือประมาณ 1 คืบ

1.1.2 ปลายเท้าชี้ไปในทิศทางที่ต้องการให้ลูกไป ตามองที่ลูกบอล

1.1.3 เท้าที่ใช้เตะจะใช้แรงเหวี่ยงจากสะโพก ปลายเท้าขม ข้อเท้าเกร็ง หัวเข่าตั้งอยู่เหนือลูกบอล

1.1.4 เหวี่ยงเท้าแค่สะโพก ลำตัวโน้มไปข้างหน้า แขนทั้งสองเหวี่ยงไปตามจังหวะใช้บริเวณหลังเท้าถูกลูกบอลตรงส่วนกลางด้านหลังของลูก

1.1.5 เมื่อเตะไปแล้วให้ปล่อยเท้าที่เตะตามลูกในลักษณะเข่ายึดอยู่อย่างเดิม ปลายเท้าชี้ไปตามทิศทางที่ลูกเตะไป พร้อมกับเขย่งสันเท้าที่ไม่ได้เตะขึ้นให้ลูกบอลกลิ้งไปบนพื้นตามทิศทางที่ต้องการ

1.2 การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านใน

การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านในหรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ลูกแป” การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านในนับว่าเป็นการเตะที่ง่ายเป็นการเตะส่งที่มีความแน่นอน รวดเร็วและแม่นยำมากในการแข่งขันครั้งหนึ่งๆ ผู้เล่นจะเตะข้างเท้าด้านในไม่น้อยกว่า 60 เปอร์เซ็นต์เพราะเตะได้ในทุกโอกาสและทุกสถานการณ์ไม่ว่าลูกนั้นจะอยู่บนพื้นดินหรือถูก ลอยในอากาศแล้วแต่ความต้องการของผู้เตะแต่ต้องเป็นระยะสั้นๆ ใกล้เคียง เช่น การส่งผ่าน หรือยิงประตู โดยเฉพาะในระยะที่ได้ผลแน่นอนและแม่นยำ ควรเป็นระยะทางไม่เกิน 20 เมตร การเตะด้วยข้างเท้าด้านในมีวิธีการเตะ ดังนี้

1.2.1 จรดเท้าข้างที่ไม่ได้เตะให้ได้ระดับเดียวกับลูกบอลปลายเท้าชี้ไปยัง ทิศทางที่ต้องการจะให้ลูกไปตามองที่ลูกบอล

1.2.2 แวะเท้าข้างที่จะให้ปลายเท้าหัน ออกจากตัวเป็นมุมฉากกับเท้าอีกข้าง หนึ่ง ย่อเข้าแวะออกด้านนอก

1.2.3 เท้าข้างที่เตะแค่สะโพก โดยใช้แรงเหวี่ยงจากสะโพก แขนทั้งสอง เท้าข้างไปตามจังหวะการเหวี่ยงเท้า ย่อเข้าของเท้าข้างที่ไม่ได้เตะลงเล็กน้อย โนมตัวไป ข้างหน้า

1.2.4 ก่อนเตะให้เหวี่ยงเท้าไปข้างหน้าตรงๆ ให้เท้าลูกบอลบริเวณหน้าเท้า ส่วนกลาง คือ ส่วนเว้าใต้บริเวณตาตุ่มลงไปใช้แรงส่งจากสะโพกเป็นจุดหมุน

1.2.5 เมื่อเตะลูกบอลไปแล้วให้ปล่อยเท้าที่เตะตามลูกบอลไปยังทิศทางที่ ต้องการ

1.3 การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านนอก

การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านนอก บางคนเรียกว่า “เตะลูกสะกด” เป็นการ เตะลูกบอลด้วยหลังเท้าทางด้านนิ้วก้อย การเตะวิธีนี้ใช้เมื่อต้องการเตะส่งโดยรวดเร็วและใน ระยะใกล้ บางครั้งก็ใช้เพื่อหลบหลีกหรือหลอกต่อฝ่ายตรงข้ามในขณะที่เล่นหรือเคลื่อนที่อยู่ การเตะลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านนอกจึงมักจะทำในขณะที่เคลื่อนไหวนิ่งหรือวิ่งอยู่ การเตะด้วยข้าง เท้าด้านนอก มีวิธีการเตะ ดังนี้

1.3.1 ตาเหลือบดูผู้รับหรือทิศทางที่จะเตะไปก่อนแล้วจึงมองที่ลูกบอล

1.3.2 เมื่อจะเตะให้จรดเท้าที่ไม่ได้เตะอยู่ระดับเดียวกับลูกบอลใน ลักษณะเอนตัวออกข้างเล็กน้อยเพื่อช่วยในการทรงตัว น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าที่เป็นหลัก

1.3.3 ยกเท้าข้างที่ใช้เตะขึ้น งอเข่าเล็กน้อย เตะลูกด้วยข้างเท้าด้านนอก (ด้านนิ้วก้อย) โดยการเหวี่ยงจากเข่า บิดข้อเท้าที่ใช้เตะลูกให้เตะลูกให้ข้อเท้าลูกถูกรับบริเวณ ส่วนกลางของลูกด้านในใกล้ตัวอาจจะสะบัดปลายเท้าเล็กน้อยขณะส่งลูกก็ได้

1.3.4 เมื่อเตะลูกไปแล้วปล่อยเท้าตามไปด้วย

1.4 การเตะลูกบอลให้โค้งหรือลูกช้อน

การเตะลูกหลังเท้าให้ลูกบอลโค้งหรืออาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เตะลูกช้อน” การเตะลูกแบบนี้ใช้เมื่อต้องการส่งลูกระยะไกล ๆ หรือการเตะเปลี่ยนทิศทางรวมทั้ง การเตะจากมุม (มุมธง) หรือต้องการเตะให้ข้างฝ่ายตรงข้ามไปยังฝ่ายเดียวกัน เช่น การตั้งเตะของกองหลัง การโยนลูกเพื่อเปลี่ยนเกมของฮาล์ฟหรือจากปีกซ้ายไปยังปีกขวา หรือจากปีกขวาไปยังปีกซ้าย การเตะลูกบอลให้โค้งมีวิธีการ เตะ ดังนี้

1.4.1 จรดเท้าข้างที่ไม่ได้เตะลงข้างหลัง ห่างจากลูกบอลประมาณ 1 สอก หรือจะวางเท้าข้างลูกบอล ห่างจากลูกบอลประมาณ 1 คืบ

1.4.2 แขนกางออกตามปกติ ลำตัวเอนไปข้างหลังเล็กน้อย ข้อเท้าและเท้าตั้ง

1.4.3 ตามองที่ลูกบอล เมื่อเห็นว่าลูกบอลเข้ามาในระยะที่จะเตะได้ให้เหวี่ยงเท้าที่ใช้เตะไปข้างหลังประมาณระดับสะโพกแล้วงุ่มปลายเท้า

1.4.4 ปล่อยเท้าที่เตะไปตามทิศทางที่เตะลูกบอลไป

1.5. การเตะลูกในอากาศหรือลูกบอลด้วยหลังเท้า

การเตะลูกแบบนี้เป็นวิธีที่ใช้ได้ดีทั้งผู้เล่นกองหน้าและผู้เล่นกองหลัง สำหรับผู้เล่นกองหน้าใช้เตะเพื่อยิงประตู ส่วนผู้เล่นกองหลังใช้เตะเพื่อต้องการเตะให้พ้นเขตอันตราย การเตะลูกในอากาศหรือลูกวอลเลย์บอลนี้เป็นลูกที่เตะยากมาก แต่ก็เป็ลูกที่มีความรุนแรงเด็ดขาดมีความเร็วหนักแน่น การหัดเตะใหม่ๆ ควรฝึกลูกบอลกับหลักแล้วหัดเตะ หรือจะใช้วิธีโยนลูกบอล แล้วเตะเข้าหากำแพงหรือให้เพื่อนโยนลูกบอลแล้วเตะก็ได้ ลักษณะของลูกบอลที่ลอยมาทางด้านข้างลำตัวมีวิธีการเตะ ดังนี้

1.5.1 เมื่อลูกบอลลอยมาด้านข้างลำตัวให้ปล่อยลูกบอลลอยต่ำลงประมาณระดับลงเกือบจะถึงเข่าแล้วให้หมุนตัวไปข้างหลัง ตะแคงตัวเข้าหาลูกใช้แรงเหวี่ยงแบบตัววัดเท้า โดยเอียงตัวไปทางด้านตรงข้ามกับเท้าที่จะเตะ

1.5.2 เท้าที่ใช้เตะต้องเหวี่ยงไปข้างหน้าขนานกับพื้นที่ลูกบอล ถ้าต้องการให้ลูกบอลพุ่งไปในระดับต่ำหรือเรียกไปกับพื้นก็จะต้องให้หลังเท้าลูกกึ่งกลางลูกหรือค่อนข้างบนเล็กน้อย

1.5.3 ถ้าต้องการให้ลูกไปโด่งได้เตะทางด้านใต้ของลูกบอลเล็กน้อย ขณะเตะต้องใช้แรงเหวี่ยงจากสะโพก เข่าและข้อเท้าตั้ง

1.5.4 เมื่อเตะไปแล้วให้ปล่อยเท้าไปตามทิศทางที่ลูกบอลพุ่งไป เท้าที่ยืนเป็นหลักให้ยืนด้วยปลายเท้าและเขย่งส้นเท้าเพื่อช่วยในการหมุนตัว การเตะลูกบอลนี้อาจจะใช้วิธีหมุนตัวหรือล้มตัวหรือทิ้งตัวในการเตะก็ได้

1.6 การเตะลูกโค้ง

การเตะลูกโค้งหรืออาจเรียกว่า “การเตะลูกเหวี่ยง” เป็นการเตะลูกให้หมุนโค้งเข้าหาจุดหมายการเตะลูกโค้งใช้ในการยิงประตู ยิงลูกตกไถ่ระยะไกล การเตะลูกบอลจากมุมธง เป็นต้น การเตะลูกโค้งมีวิธีการเตะ ดังนี้

ตามองลูกบอลตลอดเวลาลักษณะการจรดเท้าและการเหวี่ยงเท้าเคลื่อนไหวร่างกายเช่นเดียวกับการเตะด้วยหลังเท้าทุกประการ แตกต่างกันตรงที่เท้าสัมผัสลูกบอล ซึ่งถ้าแบ่งลูกบอลออกเป็นสองส่วน หากเตะลูกบอลให้เท้าสัมผัสส่วนนอกของลูกบอล ลูกบอลจะหมุนโค้งไปทางซ้ายแต่ถ้าให้เท้าสัมผัสจากส่วนในของลูกบอล ลูกบอลก็จะหมุนและโค้งออกไปทางขวามือของผู้เตะ

2. การหยุดลูกบอล หรือบังคับลูกบอล (Controlling)

การหยุดลูกบอล หรือบังคับลูกบอล หมายถึง การบังคับลูกบอลที่เคลื่อนที่มาในลักษณะต่างๆ ให้อยู่กับเท้าบนพื้นดินหรือเคลื่อนไหวไปในลักษณะที่อยู่ครอบครองหลักทั่วๆ ไป ที่จะใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายช่วยในการบังคับลูกบอลนั้น ต้องอาศัยการผ่อนตามเพื่อให้ลูกบอลอยู่ในครอบครอง ซึ่งหมายถึงเท้าร่างกายจะต้องอยู่ในมุมของลูกบอลที่เคลื่อนที่เข้ามาแล้วบังคับให้ลูกบอลหยุดนิ่งหรือเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ต้องการ

1. การหยุดลูกบอลด้วยฝ่าเท้า มีวิธีการหยุด ดังนี้

1.1 เมื่อลูกบอลกลิ้งมากับพื้นให้หันหน้าเข้าหาลูกบอลพร้อมกับยกเท้าข้างที่จะหยุดขึ้นยกปลายเท้าให้เขย่งขึ้น ส้นเท้าห่างจากพื้นขึ้นประมาณ 3 นิ้ว

1.2 ย่อตัวลงและกางแขนออกโน้มตัวไปข้างหน้า เข่าของเท้าที่จะหยุดลูกบอลเล็กน้อยเมื่อลูกบอลผ่านมาจนอยู่ใต้ฝ่าเท้าประกบลูกไว้กับพื้น โดยยกปลายเท้าลงเบาๆ พร้อมกับเหยียดขาลงเล็กน้อย

1.3 ถ้าลูกกลิ้งมาแรงให้ผ่อนเท้าตามความแรงของลูก เพื่อไม่ให้ลูก
กระดอนจากเท้า อย่าใช้วิธีกระที่บลูกบอล

2. การหยุดลูกบอลด้วยหลังเท้า มีวิธีการหยุด ดังนี้

2.1 หันหน้าหาทิศทางที่ลูกบอลลอยมา ยกเท้าขึ้นดักรับลูกบอลในจังหวะที่
ลูกบอลยังลอยอยู่ที่พื้น

2.2 เมื่อลูกบอลแตะหลังเท้า ให้รีบผ่อนเท้าลงโดยเร็วตามความแรงของลูก
ที่มาโดยผ่อนเท้ามาทั้งหมด ตั้งแต่หัวเข่าลงมาให้ตั้งเข่าหาตัวอย่าให้เป็นลักษณะตะวนขึ้นหรือ
เกร็งเท้าแข็งไว้เพราะจะทำให้ลูกกระดอนไปไกลจากตัว

2.3 สำหรับลูกบอลที่กลิ้งมากับพื้นและลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น ถ้าจะ
หยุดลูกบอลด้วยหลังเท้าให้หันหน้าเข้ามาหาทิศทางที่ลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น ถ้าจะหยุดลูก
บอลด้วยหลังเท้าให้หันหน้าเข้าหาทิศทางที่ลูกบอลกำลังพุ่งมา ยกเท้าข้างที่จะหยุดลูกขึ้นจาก
พื้นเล็กน้อยปลายเท้าจุ่มลงสู่พื้น

2.4 เมื่อลูกบอลแตะหลังเท้าให้ผ่อนเท้า ไปข้างหลังเล็กน้อย

3. การหยุดลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านในสามารถแบ่งตามลักษณะการเคลื่อนที่
ของลูกบอล ซึ่งมีวิธีการหยุดลูกที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.1 การหยุดลูกบอลที่กลิ้งมากับพื้นด้วยเท้าด้านใน มีวิธีการหยุด ดังนี้

3.1.1 เมื่อลูกบอลกลิ้งมากับพื้นให้หันหน้าเข้าหาลูกบอลหรือวิ่งเข้าหาลูก
บอล

3.1.2 สายตามองดูลูกบอลจรดเท้าข้างที่ไม่ใช่หยุดลูกลงบนพื้นให้ปลายเท้า
ตรงไปข้างหน้ายกเท้า ข้างที่จะใช้หยุดขึ้นจากพื้นเล็กน้อย หันปลายเท้าออกข้างนอก

3.1.3 ขณะที่ลูกบอลเคลื่อนใกล้ในระยะที่พอจะหยุดได้แล้วให้เหยียดเท้าข้าง
ที่จะใช้หยุดออกไปรับลูกบอลกระทบข้างเท้าด้านใน

3.1.4 ขณะที่ลูกบอลกระทบเท้าให้ตั้งเท้ากลับมาข้างหลังเพื่อผ่อนตามความ
แรงของลูกโดยเร็ว การปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้ลูกบอลอยู่ในครอบครองของเท้าและไม่
กระดอนออกไปห่างจากตัว

3.2 การหยุดลูกบอลที่ลอยมาในอากาศด้วยข้างเท้าด้านใน มีวิธีหยุด ดังนี้

3.2.1 หันหน้าเข้าหาลูกบอลตามทิศทางที่ลูกพุ่งออกมา ตามองที่ลูกบอล

3.2.2 งอเข่าของเท้าข้างที่ไม่ใช่หยุดลูกลงเล็กน้อย กางแขนออกเพื่อช่วยใน

การทรงตัว

3.2.3 เมื่อลูกบอลพุ่งมาได้ระยะหยุดลูกให้ยกเท้าขึ้นบิดปลายเท้าออกด้านนอกลำตัว ความสูงของเท้าขึ้นอยู่กับความสูงของลูกบอลที่ลอยมา

3.2.4 ใช้ฝ่าเท้าด้านในรับลูก เมื่อลูกบอลสัมผัสเท้าให้ดึงเท้ากลับมาข้างหลังเพื่อพาลูกบอลลงสู่พื้น

4. การหยุดลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านนอก มีวิธีการหยุด ดังนี้

4.1 ให้หันหน้าเข้าหาลูกบอล สายตามองลูกบอลตลอดเวลาต้องทรงตัวให้ดีโดยการกางแขนออกข้อมือตัวลงเล็กน้อย

4.2 ใช้เท้าข้างที่ไม่ใช่หยุดลูกบอลเป็นเท้าหลักและรับน้ำหนักตัวให้ลูกบอลตกทางด้านตรงข้ามกับเท้าข้างที่จะใช้หยุดลูกบอล

4.3 ยกเท้าข้างที่จะหยุดไปรับลูกที่กลิ้งมากับพื้นหรือกระดอนขึ้นจากพื้นโดยใช้ข้างเท้าด้านนอกประคองลูกลงสู่พื้นเบาๆ เมื่อลูกบอลกระทบเท้าให้ผ่อนความแรงเล็กน้อย

5. การหยุดลูกบอลด้วยหน้าอก มีวิธีหยุดดังนี้

5.1 หันหน้าเข้าหาลูกบอล สายตามองลูกบอลตลอดเวลาเท้าที่เป็นหลักจะยื่นขนานกันหรือเท้าใดเท้าหนึ่งอยู่หน้าอีกเท้าหนึ่งได้

5.2 ให้ยกตัวขึ้นทันทีเมื่อลูกบอลกำลังลอยมาเกือบจะกระทบหน้าอกโดยเกร็งกล้ามเนื้อส่วนอกและข้อเข่า

5.3 ขณะที่ลูกบอลถูกอกให้ผ่อนลง (แบบเอนหลัง) พยายามทำให้ออกเป็นโพรงหรือแอ่ง ในการรับลูกบอล กางแขนออก งอเข่าเท้าหน้าเล็กน้อยและป้อนตัวลงทันทีเมื่อลูกกระทบอกแล้วปล่อยลูกบอลลงสู่พื้นหรือเตะลูกต่อไปตามจังหวะและโอกาส

3. การโหม่งลูกฟุตบอล (Heading)

การโหม่งลูกบอล หมายถึง การใช้ศีรษะบริเวณหน้าผากบังคับลูกบอลที่ลอยมา หรือพุ่งมาในอากาศ ให้เปลี่ยนทิศทางไปตามต้องการ นับว่าเป็นวิธีเล่นที่ได้เปรียบกว่าการเล่นส่วนอื่นๆ ของร่างกายเมื่อลูกบอลลอยมาสูง เพราะสามารถเล่นลูกบอลได้เร็วกว่าการใช้เท้า ลักษณะท่าทางในการโหม่งโดยทั่วไปมีดังนี้

3.1 การยืนโหม่ง วิธีการยืนโหม่ง มีดังนี้

3.1.1 เมื่อลูกบอลลอยมาในทิศทางใดให้หันหน้าไปทิศทางนั้น สายตามองอยู่ที่ลูกบอลกางแขนออกเล็กน้อยเพื่อช่วยในการทรงตัว งอเข่าเล็กน้อย

3.1.2 ให้เท้าใดเท้าหนึ่งอยู่ข้างหน้า โดยปกติเท้าที่ถนัดจะอยู่ข้างหลัง

3.1.3 เมื่อลูกบอลพุ่งมาได้ระยะที่จะโหม่งได้ ให้เอนตัวไปข้างหลังเล็กน้อย แล้วยืดตัวขึ้นเต็มที่ สปริงข้อเท้าและเข่า เกร็งกล้ามเนื้อคอ สันดา โล้นน้ำหนักตัวไปที่ลูกบอล ให้นำหน้าผกปะทะกับ ลูกบอล ถ้าต้องการให้ลูกบอลไปทางไหนให้หันหน้าไปทางนั้น

3.2 การวิ่งโหม่ง วิธีการวิ่งโหม่ง มีดังนี้

3.2.1 การวิ่งโหม่งให้ปฏิบัติคล้ายกับการยืนโหม่งอยู่กับที่ แต่เมื่อเห็นลูกบอลลอยมาพอที่จะวิ่ง ไปโหม่งลูกได้ ให้วิ่งเข้าหาทิศทางที่ลูกพุ่งมา

3.2.2 เมื่อลูกบอลเข้ามาในระยะที่โหม่งได้แล้ว ให้เอนตัวไปข้างหลัง แล้วชะงักหน้าไปข้างหน้าพร้อมกับกดศีรษะให้หน้าผกกระทบลูกบอล

3.3 การกระโดดโหม่ง

การกระโดดโหม่งจะกระทำเมื่อลูกบอลลอยมาในระดับสูงหรือต้องการโหม่งลูกในระดับสูง เพื่อต้องการให้ได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม วิธีการกระโดดโหม่ง มีดังนี้

3.3.1 เมื่อลูกบอลลอยมาในระยะที่พอจะโหม่งได้แล้ว ให้กระโดดขึ้นด้วยเท้าทั้งสอง การกระโดดให้กระโดดขึ้นตรง ๆ เกร็งลำตัว คอ และศีรษะเล็กน้อย แล้วเอนตัวไปข้างหลัง

3.3.2 ในจังหวะที่โหม่งให้ชะงักหน้าไปข้างหน้าให้หน้าผกกระทบกับลูกบอลกางแขนออกเล็กน้อย เพื่อช่วยในการทรงตัว ถ้าต้องการให้ลูกบอลไปทิศทางใดก็ให้หันหน้าไปทางนั้น

3.4 การวิ่งแล้วกระโดดโหม่ง

การโหม่งนอกจากจะใช้บริเวณหน้าผกโหม่งลูกบอลแล้ว ในบางโอกาสยังใช้ด้านข้างของศีรษะก่อนไปทางด้านหน้า โดยการสะบัดคอและศีรษะไปยังทิศทางที่ต้องการ เช่น การยิงประตู เป็นต้น วิธีการวิ่งมาแล้วกระโดดโหม่ง มีดังนี้

3.4.1 เมื่อลูกบอลลอยมาในทิศทางใด ให้หันหน้าและวิ่งเข้าหาลูกบอลในทิศทางนั้น

3.4.2 เมื่อจะกระโดดโหม่ง ให้ใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งสปริงถีบส่งลำตัวขึ้นจนแขนเล็กน้อยอยู่ข้างลำตัว การโหม่งให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับท่ากระโดดโหม่งทิศทางของการโหม่งลูกบอล ขณะที่เราโหม่งลูกบอลเราอาจแยกทิศทางของการใช้ศีรษะที่เล่นลูกบอลได้ 3 ทาง ดังนี้

1. การโหม่งลูกบอลให้โค้ง

การโหม่งลูกบอลให้โค้งเป็นการโหม่งเพื่อให้ลูกบอล ข้ามศีรษะของคู่ต่อสู้ที่ขวางหน้าอยู่ ผู้โหม่งอาจจะยืนอยู่เฉย ๆ หรือกระโดดโหม่งก็ได้ ส่วนมากเป็นผู้เล่นตำแหน่งกองกลางและกองหลังมักจะโหม่งลูกนี้ ขณะที่โหม่งต้องเงยหน้า เกร็งคอ เอนหลังเล็กน้อย โดยใช้แรงส่งมาตั้งแต่เท้า หัวไหล่ ล้อมตา และโน้มตัวไปข้างหน้า

2. การโหม่งลูกบอลระดับหน้าอก

การโหม่งลูกบอลระดับหน้าอกเป็นการโหม่งลูกเพื่อส่งให้เพื่อนร่วมทีมเล่น ความแรงหรือน้ำหนักจึงอยู่ที่จังหวะและระยะทางที่ส่งลูกไปใกล้หรือไกล ขณะโหม่งลูกนี้ ผู้โหม่งต้องกอดคางลงมาเล็กน้อย โนม้ตัวไปข้างหน้า เมื่อโหม่งแล้วจึงเปิดคางเล็กน้อย

3. การโหม่งลูกบอลลงสู่พื้น

การโหม่งลูกบอลลงสู่พื้นเป็นการโหม่งเพื่อยิงประตูหรือเพื่อเปลี่ยนทิศทาง การโหม่งลูกนี้ผู้เล่นกองหน้ามักใช้ในการยิงประตู วิธีการโหม่งจะทำลักษณะคล้ายหกดตัวโดยหลังและให้คางกดชิดอกของตัวเองเหมือนก้มศีรษะลงคล้ายค้ำับและเพิ่มแรงกระแทกหรือพุ่งตัวใส่เพื่อให้ลูกบอลนั้นพุ่งได้แรงและเร็วขึ้น

หลักทั่วไปในการ โหม่งลูกบอล

1. ตามองลูกบอลตลอดเวลา (หลับตาไม่ได้เพราะจะไม่เห็นลูกบอล)
2. หันหน้าเข้าหาลูก เกร็งคอ หุบปากเล็กน้อย ยื่นศีรษะออกไป โดยใช้หน้าผกตั้งแต่เชิงผมถึง เหนือคิ้วเป็นบริเวณที่กระทบลูกบอล
3. กำมือหลวมๆ กางแขนออกเสมอไหล่ เพื่อช่วยการทรงตัว เวลาโหม่งให้ดึงมือเข้าหาตัว เพื่อช่วยเพิ่มกำลังและป้องกันการปะทะกันด้วย
4. ถ้าต้องการให้ลูกไปทางขวาหรือทางซ้าย ขณะที่หน้าผกถูกลูกให้เอี้ยวคอและหันหน้าไปทางนั้น โดยการใช้เอวและการ โยกตัวจะช่วยในการ โหม่งได้ดียิ่งขึ้น
5. การกระโดดโหม่งต้องหัดกระโดดขึ้นทั้งเท้าเดียวและสองเท้า
6. ขณะโหม่งต้องจำไว้เสมอว่า ต้องล้อมตา เกร็งคอ พับเอว ยกแขนขึ้น การเปลี่ยนทิศทางให้ไปตามทิศทางต่างๆ เช่น ระดับลูก โค้งให้เงยหน้า แอนอก ใช้แรงส่งจากสะโพกช่วย ถ้าเป็นระดับหน้าอก ก็ก้มคางกดลงเล็กน้อย ถ้าต้องการให้ลูกลงสู่พื้นให้กอดคางชิดอกพร้อมกับหอดตัวแบบดอยทั้งตัว

4. การเลี้ยงลูกบอล (Dribbling)

การเลี้ยงลูกบอล หมายถึง การพาลูกบอลไปด้วยการใช้เท้าทั้งสองข้างสลับกัน จะเป็นการเดินหรือวิ่งก็ตาม เราสามารถที่จะไปได้ตามทิศทางที่ต้องการ ช้า เร็ว หรือหลบ

หลักด้วยการใช้เท้าทั้งสองข้างบังคับลูกนั่นเอง รวมทั้งการหลอกล่อ ป้อนกันหรือเพื่อการพาไปยังประตู

การเลี้ยงลูกบอลหรือบังคับลูกบอลให้อยู่ในครอบครองนับว่าประโยชน์มากในการเล่นฟุตบอลเพราะผู้ที่เล่นฟุตบอลให้ได้ดีนั้น จะต้องมีความคุ้นเคยต่อลูกบอลก่อน ทั้งต้องรู้จักวิธีการบังคับลูกบอลด้วยการเลี้ยง เคาะ โหม่ง เพื่อหลบหลีกฝ่ายตรงข้ามและเคลื่อนไหวไปตามทิศทางที่ต้องการทักษะ ดังกล่าวนี้นี้จำเป็นต้องฝึกหัดมากจนรู้จังหวะของลูก การเตะลูก ความแรงและวิถีของลูก รวมทั้งความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ตลอดจนสายตาของผู้เลี้ยงลูกบอลก็มีส่วนสำคัญมาก ซึ่งทักษะการเลี้ยงลูกบอลต่างๆ มีดังนี้

การเลี้ยงลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านใน มีวิธีการเลี้ยงดังนี้

1. ตามองไปยังทิศทางที่จะพาลูกไปหรือชำเลืองมองลูกเล็กน้อยเป็นครั้งคราว
2. ใช้ข้างเท้าด้านในทั้งซ้ายและขวาเขี่ยลูกไปข้างหน้าสลับกัน ซ้ายบ้าง ขวาบ้าง

การเขี่ยลูกให้เสียเบาๆ เพื่อให้ลูกบอลอยู่ในครอบครองโดยใกล้ชิด

3. ย่อตัวลงต่ำ งอเข่าเล็กน้อย น้ำหนักตัว โน้มไปข้างหน้า แกว่งแขนไปตามจังหวะของเท้าและแกว่งแขนออกเล็กน้อยเพื่อช่วยในการทรงตัว

การเลี้ยงลูกด้วยข้างเท้าด้านนอก มีวิธีการเลี้ยง ดังนี้

1. ตามองไปยังทิศทางที่จะพาลูกไปหรือชำเลืองดูลูกบอลเป็นครั้งคราว
2. ใช้เท้าด้านนอกทั้งเท้าซ้ายและเท้าขวาหรืออาจจะใช้ข้างเท้าด้านในและด้าน

นอกช่วยในบางโอกาส

3. เขี่ยลูกบอลไปข้างหน้าเบาๆ แล้วจึงตามลูกไปให้น้ำหนัก โน้มไปข้างหน้า เข่าอยู่เหนือลูก ปลายเท้าบิดเข้าข้างในเล็กน้อยในขณะที่เขี่ยลูกควรวิ่งด้วยปลายเท้าเพื่อสะดวกต่อการเขี่ยลูก

การเลี้ยงลูกบอลด้วยหลังเท้า มีวิธีการเลี้ยงดังนี้

1. การเลี้ยงลูกบอลด้วยหลังเท้ามีวิธีการเลี้ยงเช่นเดียวกับการเลี้ยงลูกด้วยข้างเท้าด้านในและการเลี้ยงลูกบอลด้วยข้างเท้าด้านนอก แตกต่างกันเพียงแต่ใช้หลังข้างใดข้างหนึ่ง

2. ให้เท้าใดเท้าหนึ่งอยู่ข้างหน้าโดยปกติเท้าที่ถนัดจะอยู่ข้างหลัง

3. เมื่อลูกบอลพุ่งมาได้ระยะที่จะโหม่งได้ให้เอนตัวไปข้างหลังเล็กน้อยแล้วยืดตัวขึ้นเต็มที่สปริงข้อเท้าและเข่า เกร็งกล้ามเนื้อคอ สันดา ไล่น้ำหนักตัวไปที่ลูกบอลให้หน้าผากปะทะกับลูกบอลถ้าต้องการให้ลูกบอลไปทางไหนให้หันหน้าไปทางนั้น

5. การทุ่มลูกบอล (Throwing)

การทุ่มลูกบอล คือ การทุ่มลูกบอลเข้าสู่สนาม ตามกติกา เมื่อมี ลูกบอลออกทางด้านเส้นข้าง ฝ่ายตรงข้ามจะต้องมาทุ่มลูก ตรงที่จุดลูกบอลออกเข้าสู่สนามทุกครั้ง การทุ่มที่ถูกกติกาจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. จับลูกบอลด้วยฝ่ามือทั้งสองก่อนไปข้างหลังของลูกให้กระชับ แล้วยกลูกบอลข้ามศีรษะไปข้างหลัง การทุ่มต้องใช้กำลังจากแขนทั้งสองและใช้นิ้วมือกดส่งลูกบอลออกไป

2. การทุ่มด้วยมือข้างเดียวถือว่าผิดกติกา แม้ว่ามืออีกข้างหนึ่งจะช่วยประคองอยู่ก็ตาม เวลาทุ่มผู้ทุ่มจะเขย่งส้นเท้าก็ได้ แต่เท้าทั้งสองจะต้องอยู่บนพื้นตลอดเวลา

3. ขณะทุ่มลูกบอลอาจจะใช้เท้าใดเท้าหนึ่งอยู่ข้างหน้า หรือแยกเท้าห่างจากกันประมาณ 1 ช่วงไหล่ ปลายเท้าทั้งสองเสมอกันหรือเท้าชิดกันได้ แต่เท้าทั้งสองต้องอยู่นอกเขตสนาม สายตามองไปตามทิศทางที่จะทุ่ม

4. เวลาทุ่มให้งอเข่าเล็กน้อย เอนตัวไปข้างหน้าปล่อยลูกให้ออกจากมือในขณะที่มืออยู่เหนือศีรษะ หากต้องการให้ลูกบอลไปไกลผู้ทุ่มอาจจะ ก้าวเท้าไปข้างหน้า 1 ก้าวหรือถี้อลูกบอลวิ่งมาแล้วทุ่มก็ได้

6. การเข้าสกัดกั้น (Tacking)

การสกัดกั้น มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

1. ฝ่ายรับเมื่อส่งลูกต้องพร้อมที่จะวิ่งออกไปทันทีเพื่อสกัดกั้นคนมีบอล

2. วิ่งออกไปป้องกันเพื่อไม่ให้ฝ่ายรุกมีพื้นที่ในการครอบครองลูกบอล และเลี้ยงได้

ถนัด

3. ฝ่ายรับต้องยืนระยะอย่างน้อย 2 หลา และเปิดมุมย่อเข่า ยืนระหว่างคู่ต่อสู้กับ

ประตู

4. ฝ่ายรับต้องเข้าหลอกล่อในการแย่งลูกหรือสกัดลูก

5. ถ้าอยู่ใกล้ในระยะ 1 หลา ฝ่ายป้องกันควรตัดสินใจ เช่น

5.1 เข้าสกัดกั้น หรือรอจังหวะก่อน

5.2 เข้าสกัดกั้น สกัดกั้นในลักษณะไหน

5.2.1 ล้มตัวสไลด์ลูก

5.2.2 จ้มลูกด้วยปลายเท้า

5.2.3 ใช้ลำตัวเข้าบดออกสกัด

5.3 เมื่อไหร่ที่เข้าสกัด

5.4 จะมีเทคนิคสกัดอย่างไร

7. การเป็นผู้รักษาประตู (Goalkeeper)

การเล่นในตำแหน่งผู้รักษาประตูมีความแตกต่างจากการเล่นของผู้เล่นตำแหน่งอื่นในทีมทักษะการฝึกจึงแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้เพราะการเป็นผู้รักษาประตูเน้นการใช้มือมากกว่าการใช้เท้าดังนั้นผู้รักษาประตูจึงต้องฝึกความคล่องแคล่วว่องไวมากกว่าการฝึกความเร็วในการวิ่งแต่เป็นการฝึกความแข็งแรงของแขน มือและหัวไหล่ เพื่อช่วยให้ผู้เล่นจับขว้างและปิดลูกบอลได้อย่างแม่นยำและจำเป็นต้องฝึกหัดอยู่ระหว่างเสาประตูให้มากเพราะสภาพการเล่นจริงๆ ผู้รักษาประตูจะเคลื่อนที่อยู่บริเวณประตูมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีท่าทางโดยทั่วไปของผู้รักษาประตูที่ต้องฝึกหัดอีก คือ ท่าทางการยืนเตรียมพร้อมการรับลูกบอลในลักษณะต่างๆ การชก การปิด การขว้างและการเตะลูกบอลจากประตู เป็นต้น การเป็นผู้รักษาประตูจะต้องฝึกทักษะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การยืนท่าเตรียมพร้อม มีวิธีการยืน ดังนี้

1.1 ผู้รักษาประตูต้องยืนในลักษณะเตรียมพร้อมที่จะรับ ชก หรือปิดลูกและพร้อมที่จะเคลื่อนที่ออกไปปิดมุมบริเวณหน้าประตูได้อย่างรวดเร็ว โดยยืนเต็มฝ่าเท้าตรงกลางประตูห่างจากเส้นประตูประมาณ 1-2 ก้าว

1.2 เท้าทั้งสองแยกห่างกันประมาณ 1 ช่วงไหล่ ให้ปลายเท้าเสมอกันหรือเท้าใดเท้าหนึ่งอยู่ข้างหน้าอีกเท้าหนึ่ง แล้วงอเข่าทั้งสองลงและโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย

1.3 กางแขนออกข้างลำตัวเล็กน้อยตามองที่ลูกบอลตลอดเวลา

2. การรับลูกบอล

วิธีการรับลูกบอลในลักษณะต่างๆ อันถือว่าเป็นทักษะเบื้องต้นของผู้เล่นที่จะเป็นผู้รักษาประตูมีหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การรับลูกบอลระดับต่ำ การรับลูกบอลที่พุ่งมาระดับลูกตัว การรับลูกบอลระดับสูง

2.1 การรับลูกบอลระดับต่ำ หมายถึง การรับลูกบอลที่กลิ้งมากับพื้นหรือเรียดมากับพื้นและสูงไม่เกินระดับเข่าของผู้รักษาประตู มีวิธีการรับดังนี้

2.1.1 ลูกเข้าข้างใดข้างหนึ่งลงกับพื้น เช่น ลูกเข้าซ้ายลงให้เอามือซ้ายดักหลังลูกฝ่ามือไปข้างหน้า มือซ้ายอยู่ชิดกับเข่าซ้าย มือขวาคอยประคองลูก

2.1.2 เมื่อลูกกลิ้งมาสัมผัสกับฝ่ามือซ้ายให้ใช้มือขวาจับลูกบอลทันที เท้า

อีกข้างหนึ่งคอยช่วยค้ำลูกบอล เพราะลูกบอลอาจจะหลุดออกจากมือต่อจากนั้นจึงยกลูกบอลขึ้นสู่น้ำอกต่อไป

2.2 การรับลูกบอลที่ลอยมาในระดับหน้าอก มีวิธีการรับดังนี้

2.2.1 การรับลูกบอลที่ลอยมาในระดับอก ถ้าหากว่าลูกนั้นไม่มีความแรงมากนักอาจจะใช้วิธีรับเช่นเดียวกับรับลูกบาสเกตบอล โดยการเหยียดแขนออกไปคอยรับลูกเมื่อฟุตบอลสัมผัสมือให้ค้ำลูกเข้ามาที่ลำตัว เพื่อช่วยผ่อนแรงกระแทกของลูกบอลกับตัวเราได้

2.2.2 ถ้าหากลูกนั้นยังมาด้วยความแรงมาก การรับด้วยวิธีการเหยียดแขนออกไปรับลูกบอลอาจจะไม่ได้ผลเพราะลูกบอลอาจจะกระดอนออกจากมือเสียก่อน จึงควรใช้การรับโดยให้มือข้างหนึ่งอยู่ข้างล่าง มืออีกข้างหนึ่งอยู่ข้างบนและใช้น้ำอกเป็นฉากรับลูก

2.2.3 เมื่อลูกบอลปะทะกับหน้าอกให้งอตัวไปข้างหลังพร้อมกับใช้มือกดลูกไว้กดศอกทั้งสองให้แนบชิดกับลำตัว

2.3 การรับลูกบอลระดับสูง หมายถึง การรับลูกบอลที่ลอยมาสูงกว่าศีรษะ การรับลูกลักษณะนี้ต้องอาศัยส่วนประกอบอื่นๆ เช่น การกระโดด การลอยตัว การปิด การชกลูกบอล ดังนี้

2.3.1 การรับลูกบอลที่ลอยมาในระดับสูงนั้นให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการรับลูกบาสเกตบอล คือ เหยียดแขนทั้งสองขึ้นเหนือศีรษะ หันฝ่ามือไปข้างหน้า ถ้าหากยืนรับอยู่กับที่อาจจะไม่ถึงจึงต้องกระโดดรับ

2.3.2 เมื่อรับลูกบอลได้แล้วให้รับค้ำลูกบอลลงมากอดไว้บริเวณหน้าอกโดยเร็วพร้อมทั้งลงสู่พื้นด้วยเท้าทั้งสอง

2.3.3 การชกและการปิดลูกบอลการชกหรือการปิดลูกบอลใช้เมื่อผู้รักษาประตูต้องรับลูกสูงสุดเอื้อมและลูกอยู่ระยะใกล้ประตูหรือขณะนั้นผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามเข้ามาแย่งซึ่งอาจถูกกระแทกในขณะที่รับลูกบอล เพื่อความปลอดภัยจึงต้องชกหรือปิดลูกให้ข้ามคานหรือออกข้างเสาประตูไป ทั้งการชกและการปิดลูกบอลจะใช้มือทั้งสองข้างหรือใช้มือข้างใดข้างหนึ่งก็ได้ การชกจะใช้วิธีกำหมัดแบบชกมวยแต่ถ้าชกแบบสองมือให้เอามือทั้งสองชิดกัน หัวแม่มือชนกัน ส่วนการปิดให้ใช้ตั้งแต่โคนอุ้งมือขึ้นไปจนถึงปลายนิ้วปิดลูกบอลแบบดันไปทั้งแขน

8. การหลบหลีกและหลอกล่อ (Fake and Fend)

การแข่งขันฟุตบอลย่อมมีฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายรุกและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายรับ บางครั้งผู้เล่นที่ครอบครองลูกบอลอยู่นั้นก็ไม่สามารถเตะลูกบอลส่ง หรือเลี้ยงลูกต่อไปได้ เนื่องจากคู่ต่อสู้มาป้องกันหรือขัดขวางไม่ให้กระทำดังกล่าว ผู้เล่นฟุตบอลจึงต้องมีการหลบหลีกหรือหลอกล่อเพื่อนำลูกบอลนั้นให้หลุดพ้นจากคู่ต่อสู้ เพื่อจะได้เล่นลูกนั้นต่อไป การหลบหลีกและหลอกล่อคู่ต่อสู้ มีดังนี้

1. เลี้ยงลูกบอลและวิ่งคู่กันไปกับคู่ต่อสู้อย่างรวดเร็ว แล้วหยุดลูกเพื่อเปลี่ยนทิศทางใหม่
2. ทำท่าทางหลอกล่อว่าจะหยุดแต่กลับไม่หยุด แล้ววิ่งต่อไปพร้อมกับเลี้ยงลูกบอลช้า ๆ พอคู่ต่อสู้มาใกล้ก็เร่งความเร็วต่อไป
3. เชี่ยลูกบอลอ้อมกลับคู่ต่อสู้แล้ววิ่งอย่างรวดเร็วไปรับลูกบอล
4. เลี้ยงลูกบอลไปแล้วใช้เท้าคลึงลูกกลับพร้อมกับใช้ลำตัวบังคู่ต่อสู้เพื่อเปลี่ยนทิศทาง
5. เลี้ยงลูกบอลเข้าหาตัวคู่ต่อสู้พร้อมกับทำท่าทางหลอกล่อ เช่น โยกตัว พอได้จังหวะหรือโอกาสก็หักหลบลูกออกด้วยข้างเท้าด้านใน หรือข้างเท้าด้านนอกออกไปทางช่องว่าง
6. เลี้ยงลูกบอลเข้าไปใกล้คู่ต่อสู้แล้วส่งลูกให้เพื่อนร่วมทีม ส่งลูกบอลแล้ววิ่งอ้อมหลังคู่ต่อสู้ไปคอยรับลูกต่อไป
7. สับเท้าหลอกไปมา พอคู่ต่อสู้เสียการทรงตัวหรือมีช่องว่าง ก็พอลูกบอลไปตามช่องว่างนั้น
8. ทำท่าจะเตะลูกบอลแต่กลับไม่เตะใช้เท้าคลึงลูกบอลกลับมาแล้วเปลี่ยนทิศทางการเล่น
9. ทำท่าจะเตะลูกบอล พอคู่ต่อสู้ชะงักหรือเสียการทรงตัวก็ส่งหรือเลี้ยงลูกบอลต่อไป
10. หยุดลูกบอลให้ลูกอยู่กับที่ แล้วใช้เท้าจัดลูกบอลข้ามศีรษะของคู่ต่อสู้ ส่งลูกบอลให้เพื่อนร่วมทีมเล่นต่อไป
11. เลี้ยงลูกบอลวิ่งแรงไปกับคู่ต่อสู้แล้วทำท่าจะยิงประตู แต่กลับหยุดลูกไว้วิ่งเลยลูกไป ปลอ่ยให้เพื่อนร่วมทีมวิ่งตามมาข้างหลังเป็นผู้ยิงประตู

12. ทำท่าหลอกล่อว่าจะไปทางซ้าย แต่กลับ ไปทางขวา โดยใช้เท้าขวาด้านนอกเขี่ยลูกบอลหลบคู่ต่อสู้ไป
13. ทำท่าหลอกล่อว่าจะไปทางซ้ายหรือทางขวา แต่กลับส่งลูกบอลลอดขาคู่ต่อสู้ แล้ววิ่งไปครอบครองลูกต่อไป
14. เลี้ยงลูกบอลไปทางซ้ายแล้วหมุนตัวกลับใช้ลำตัวบังส่งลูกบอลให้เพื่อนร่วมทีมวิ่งมารับลูกต่อไป
15. หลอกล่อทำท่าจะเล่นลูกบอลด้วยเท้าขวา แต่กลับเล่นลูกบอลด้วยเท้าซ้ายในทำนองเดียวกัน ทำท่าจะเล่นลูกบอลด้วยเท้าซ้ายแต่กลับใช้เท้าขวาเล่นลูกบอล
16. หลอกล่อทำท่าจะเตะแต่ไม่เตะ เพียงแต่เขี่ยลูกบอลออกข้างทางด้านนอก ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับเท้าที่ใช้เตะ
17. ทำท่าจะเตะแต่ไม่เตะ หลบลูกบอลเข้าด้านในของเท้าแล้วใช้เท้าตรงข้ามเล่นลูกบอลต่อไป
18. ใช้เท้าข้ามลูกบอลออกไปทางด้านนอกของเท้า จะเป็นเท้าซ้ายหรือเท้าขวาก็ได้ ขณะที่คู่ต่อสู้เสียหลัก ให้ใช้ข้างเท้าด้านในซึ่งเป็นเท้าที่ใช้ข้ามลูกบอลพาลูกไปยังเท้าด้านตรงข้าม แล้วใช้เท้าด้านตรงข้ามเล่นลูกบอลต่อไป
19. วิ่งไปพร้อมกับลูกบอล ใช้เท้าข้างหนึ่งหยุดลูกบอลแล้วใช้เท้าอีกข้างพาลูกไป ทำให้คู่ต่อสู้เสียหลัก หยุดตามเรา แล้วจึงเลี้ยงลูกหรือส่งลูกต่อไป
20. วิ่งไปกลับลูกเมื่อมีคู่ต่อสู้ไล่ตามมา ให้ทำท่าจะส่งลูกโดยวิ่งช้า ๆ พอคู่ต่อสู้เข้ามาถึงให้พาลูกเลี้ยงวิ่งต่อไปอย่างรวดเร็ว
21. วิ่งไปกับลูก ให้หยุดลูกด้วยเท้าข้างหนึ่ง แล้วใช้เท้าอีกข้างหนึ่งพาลูกและเปลี่ยนทิศทางไป
22. วิ่งไปกับลูก เมื่อมีคู่ต่อสู้ตามมาให้หยุดโดยเร็ว แล้วส่งลูกไปให้เพื่อนร่วมทีม ก่อนที่คู่ต่อสู้จะเข้ามาถึงตัวเรา
23. พาลูกเลี้ยงไปข้างหน้า ใช้ฝ่าเท้าดึงลูกกลับเหมือนจะหยุด เมื่อคู่ต่อสู้หยุดตามให้ใช้หลังเท้าเตะลูกและวิ่งไปตามทิศทางเดิมโดยเร็ว
24. แกล้งใช้เท้าทำท่าจะหยุด แต่เลี้ยงลูกไปเรื่อย ๆ
25. พาลูกตรงไปยังคู่ต่อสู้และส่งลูกไปให้เพื่อนร่วมทีม แล้วตัวเองวิ่งไปรอรับลูกที่เพื่อนจะส่งกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

26. ใช้การโยกมัดตัวทำให้คู่ต่อสู้ไม่รู้ว่าทำอะไร ขณะเดียวกันดาก็มองหาช่องว่างที่จะไปหรือคิดว่าจะทำอย่างไรดี

4.3 ประโยชน์ของการเล่นฟุตบอล

(ฟอง, 2521 : 3-4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกีฬาฟุตบอล นั้นมีมากมาย มีทั้งด้านตนเอง สังคม และประเทศชาติ ไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ทางกาย

- 1.1 ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง มีความสามารถที่จะทำงานได้
- 1.2 ทำให้การไหลเวียนของโลหิตดีขึ้น
- 1.3 ทำให้เซลล์ต่างๆ ของร่างกายเจริญแข็งแรงยิ่งขึ้น
- 1.4 ทำให้ปอดและหัวใจทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.5 ทำให้เหงื่อออกและรูเหงื่อเปิดมากขึ้น
- 1.6 ทำให้การจับถ่ายและรักษาอุณหภูมิความร้อนของร่างกายดีขึ้น
- 1.7 เป็นกิจกรรมที่รวมการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติเกือบทุกชนิด

2. ประโยชน์ทางจิตใจ

- 2.1 ช่วยให้อารมณ์สบาย อารมณ์แจ่มใส สดชื่นขึ้น
- 2.2 ทำให้เกิดความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง
- 2.3 เป็นกิจกรรมนันทนาการสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในกรณีที่ต้อง
- 2.4 เป็นระบายออกของอารมณ์ของอารมณ์ที่ดีทางหนึ่ง
- 2.5 เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์
- 2.6 ช่วยทำให้รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและช่วยส่งเสริมให้มีไหวพริบ
- 2.7 ก่อให้เกิดมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

3. ประโยชน์ทางทัศนคติ

3.1 กฎ กติกาการเล่นต่างๆ ช่วยสอนให้ผู้เล่นรู้จักความยุติธรรม ปฏิบัติในขอบเขตอันพึงกระทำ

3.2 รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น

3.3 แนวโน้มที่จะเป็นภัยหรือปัญหาสังคมลดน้อยลง

4. ผลพลอยได้อื่นๆ

4.1 เป็นเครื่องมือก่อให้เกิดมิตรภาพความสมัครสมานสามัคคี

4.2 ผู้ที่มีทักษะสูงย่อมมีโอกาสทำชื่อเสียงให้แก่ตนเอง วงศ์ตระกูลและ

สถาบันของตนเองตลอดจนประเทศชาติ

4.3 อนาคตของกีฬาฟุตบอล มีความหมายเกี่ยวข้องกับวงการธุรกิจมากขึ้น ทุกขณะในอนาคตอันใกล้นี้ ฟุตบอลของไทยอาจจะเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับฟุตบอลอาชีพของ ยุโรปและอเมริกา ที่เป็นอยู่ในขณะนี้

5. แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มพูนหลังตกที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหาแล้ว แบบฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและช่วยแก้ไข ปัญหาการเรียนการสอน ดังนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน พรสวรรค์ คำบุญ 2535 : 16) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสิ่งทีนักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียนมีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่ครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนนั้นกระทำ อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละฝ่ายหรืออาจรวมเล่มก็ได้ เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียน ได้มีทักษะเพิ่มขึ้น โดยการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสนใจ และพอใจหลักจากที่นักเรียน ได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ มาบ้างแล้ว ถ้านักเรียน ได้ทำแบบฝึกเสริม ทักษะหลายครั้งหลายหน พฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนไป 3 ประการ คือ (1) ทำให้ คล่องแคล่วขึ้น (2) ทำให้ถูกต้องแม่นยำขึ้น และ (3) ทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติเพิ่มขึ้น ซึ่ง ลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ คือองค์ประกอบของการคิด การพูดและการกระทำเป็นทักษะ วรรณ แก้วเพชร (2526 : 86) เป็นกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้ นักเรียน ได้ฝึกหัด เพื่อ ทบทวน ฝึกฝน เนื้อหาความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนแล้ว จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สรวาดดี เฟิงศรีโคตร (2539 : 29) เป็นส่วนของบทเรียนที่บอกนักเรียนว่าทำอะไร และทำให้ สำเร็จผลอะไรในบทเรียน ในอดีตแบบฝึกถูกมองว่าเป็นการบ้าน แต่ในปัจจุบัน แบบฝึกเป็น งานที่ทำใน ชั้นเรียนหรือบ้าน และเป็นบทเรียนที่ต้องเรียน เป็นหัวข้อที่ต้องเรียน เป็น โครงสร้างที่ต้องทำให้สำเร็จ เป็นคำถามที่ต้องตอบหรือทบทวนบทเรียนที่ผ่านมากิจกรรม เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของวงจรการเรียนการสอน ชาญชัย อาจินสมาจารย์ (2541 : 98) เป็น เครื่องมือทางการเรียนอย่างหนึ่งของนักเรียนที่มุ่งให้ นักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้มี ทักษะหรือความชำนาญเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหาแล้ว และใน แบบประกอบไปด้วยคำแนะนำในการทำข้อคำถามหรือกิจกรรมและช่องว่างให้นักเรียนตอบ คำถาม กันต์คันย์ วจิตติพล (2542 :34)

5.1 หลักในการสร้างแบบฝึก

การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้มีประสิทธิภาพต้องมีหลักการ ที่สอดคล้องกับหลักการ ต่างๆ ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีผู้เสนอแนะไว้ ดังนี้

วรรณ แก้วเพชร (2526 : 87) ได้กล่าวถึงหลักการในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า 1) มีความมุ่งหมายในการจัดอย่างแน่นอน เช่น ถ้าเป็นแบบฝึกเสริมทักษะเกี่ยวกับการผูกประ โยค ครูต้องกำหนดให้เป็นที่แน่ชัดว่า แบบฝึกนั้นๆ ต้องการเสริมทักษะในเรื่องใด เป็นต้นว่ามุ่ง เสริมทักษะในการกำหนดคำให้ผูกประ โยค เติมหาลงในช่องว่างของประ โยค เรียงลำดับใน ประ โยคให้ถูกต้อง การใช้คำขยาย ขยายคำในประ โยค 2) ต้องจัดจากง่ายไปหายาก และคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) ต้องจัดหลังจากสอบบทเรียน หรือเนื้อหาอื่นๆ แล้ว 4) ต้อง จัดทำแบบฝึกเสริมทักษะไว้ล่วงหน้า โดยทำไว้เป็นรายเนื้อหาหรือทำไว้เป็นบทตาม บทเรียน หรือหลายบทรวมกันครั้งหนึ่งพร้อมกับทำเฉลยไว้ด้วยบัทส์ (Butts 1974 : 85 อ้างถึงใน กันต์ ดนัย วรจิตติพล 2542 : 34) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้ 1) ก่อนที่จะสร้างแบบ ฝึกจำเป็นต้องกำหนดโครงร่างคร่าวๆ ไว้ก่อนว่าเขียนแบบฝึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีจุดประสงค์ อย่างไร 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำ 3) เขียนจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม และเนื้อหาให้สอดคล้องกัน 4) แจกจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ออกเป็นกิจกรรมย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน และเรียงกิจกรรมหรืองานที่นักเรียนต้องปฏิบัติจากง่าย ไปยาก 5) กำหนดอุปกรณ์ที่จะใช้ในกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับแบบฝึกทักษะ 6) กำหนดเวลาที่จะใช้ในแบบฝึกแต่ละตอนให้เหมาะสม 7) ควรประเมินผลก่อน และหลังเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักในการสร้างแบบฝึกประกอบด้วยการกำหนด จุดมุ่งหมายว่าต้องการฝึกในเรื่องใด ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะใช้สร้างแบบฝึก เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบฝึก กำหนดเวลา สื่อ ที่จะนำมาสร้างแบบฝึก และลงมือผลิตและพัฒนาคุณภาพของแบบฝึก

5.2 จิตวิทยาในการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้สมบูรณ์และนำไปใช้ได้ถูกต้อง ควรคำนึงถึงหลัก จิตวิทยาในการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ในการทำแบบฝึก พรรณี ชูทัย (2545 : 39) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดี นอกจากจะคำนึงถึง หลักในการสร้างและหลักในการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะ สร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน 2) การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนทำซ้ำๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำ 3) กฎแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเองด้วยการ

เฉลยคำตอบให้จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน 4) การจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัด เรียงลำดับ จากแบบฝึกง่าย และสั้น ไปสู่เองที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลายรส หลายรูปแบบ

กรมวิชาการ (2545 : 29-30) ได้กล่าวถึงหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะดังนี้ 1) การฝึกหัด การให้ผู้เรียน ได้กระทำกิจกรรมซ้ำๆ ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจที่แม่นยำ 2) ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสร้างแบบฝึก ควรคำนึงว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความถนัด ความสามารถ และความสนใจต่างกัน ดังนั้น ควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และควรมีหลายๆ แบบ 3) การจูงใจ ให้ผู้เรียนทราบผลการทำงานของตน การเฉลยคำตอบให้ทราบ เพื่อให้ผู้เรียนทราบผลงานของตนว่า ต้องปรับปรุง แก้ไขหรือก้าวหน้าเพียงใด และในส่วนตัวผู้สอนเอง ก็จะสามารถทำได้ว่า ผู้เรียนคนใดควรจะได้รับความช่วยเหลืออย่างไร

กาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 175) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของThorndike (Thorndike) โดย Thorndike ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) หมายถึง การกระทำใดๆ ที่สร้างผลของความพึงพอใจในสถานการณ์ที่กำหนดมาให้ จะมีแนวโน้มที่จะทำซ้ำอีกในสถานการณ์นั้น ๆ เพราะว่าได้มีการสร้างความพึงพอใจ

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง เมื่อมีความพร้อมที่จะนำหากมีโอกาสได้ทำก็จะเกิดผลดี และได้รับความพึงพอใจ หากมีความพร้อมที่จะทำแต่ไม่ได้ทำ หรือหากไม่พร้อม แต่ต้องลงมือทำก็จะไม่เกิดผลดี และนำความไม่พอใจมาให้

3. กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) หมายถึง การได้มีการฝึกฝนหรือกระทำบ่อยๆ การเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่ถ้าไม่ได้ทำบ่อยๆ ความถูกต้องและความชำนาญจะลดลง

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ คือ แนวคิดของสกินเนอร์ (อ้างถึงใน กิตติคุณ รัตนเดชกำจาย 2542 : 44 – 46) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติ (Operant Conditioning) หมายถึง แนวทฤษฎีการเรียนรู้ที่อธิบายว่าพฤติกรรมจะมีอัตราความเข้มข้นของการตอบสนองสูงขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรง (Reinforcement)

2. กระบวนการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้เพื่อการเพิ่มหรือการลดการตอบสนอง ในกระบวนการเสริมแรงนั้น จะมีการให้ตัวเสริมแรง (Reinforcer) เช่น คำชมเชย รางวัลที่เป็นวัตถุ หรือสัญลักษณ์ หรือสิทธิพิเศษต่างๆ ตลอดจนการให้รู้ผลการกระทำของตนเอง

3. การให้การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediate Reinforcement) หมายถึง การกำหนดให้มีการเสริมแรงอย่างทันทีทันใดที่มีการตอบสนอง

5.3 เกณฑ์การพิจารณาแบบฝึก

วรรณ แก้วแพรง (2526 : 33 – 38) ได้กล่าวถึง เกณฑ์ในการพิจารณาแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้ 1) เนื้อหาที่นำมาจะต้องเป็นเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนหรือสอดคล้องกับแบบเรียนทั้งที่เป็นคำข้อความและเนื้อเรื่อง และมีเนื้อหาตรงหลักสูตรกำหนด 2) มีหลายแบบหลายลักษณะ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย 3) แบบฝึกต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด โดยอาศัยความรู้และความเข้าใจเดิมเป็นพื้นฐาน

ประสทธิ เดชครอง (2539 : 19 -20) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้ 1) แบบฝึกที่ดีต้องมีเนื้อหาตรงกับจุดประสงค์เรียนจากง่ายไปหายาก และเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตร 2) กิจกรรมเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน 3) มีภาพประกอบและมีการวางฟอร์มที่ดี 4) มีคำสั่งหรือคำชี้แจงสั้นๆ รัดกุมเข้าใจง่าย 5) ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสนุกสนาน เวลาที่ใช้เหมาะสม

อรศิริ วงษ์ศิริศร (2540 : 33) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้ 1) เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถ 2) ใช้ถ้อยคำภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน 3) ใช้เวลาในการฝึกได้เหมาะสมไม่นานเกินไป 4) คำชี้แจงสั้นๆ เรื่องลำดับจากง่ายไปหายาก และฝึกให้เด็กใช้ความคิด (5) จะต้องเกี่ยวข้องกับบทเรียนมาแล้ว และให้ความหมายต่อชีวิตและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาแบบฝึกที่ดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพมากที่สุดดังนี้ 1) จำนวนชุดของแบบฝึกมีความเหมาะสมกับเนื้อหา 2) ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน 3) รูปภาพสวยงามมีความเหมาะสมกับเนื้อหา 4) การนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน 5) ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 6) เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์และตรงตามหลักสูตร 7) คำสั่งหรือคำชี้แจงสั้นๆ รัดกุมเข้าใจง่าย 8)

ทำให้ผู้เรียนสนใจกระตือรือร้นและให้ความสนุกสนานแก่ผู้เรียน 9) กิจกรรมในชั้นประเมินผล (Evaluation) ช่วยให้ผู้เรียนได้ประเมินความรู้ของตนเองในสิ่งที่ได้เรียนผ่านมา

5.4 ประโยชน์ของแบบฝึก

ยุพากรณ์ ชาวเชียงขวาง (2537 : 16) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะว่าเป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้งและเน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

กรีนและเพ็ตตี (Gree and Petty 1971 : 469) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้
1) เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครู 3) ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในทางจิตใจมากขึ้น 4) ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน 5) เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว 6) ช่วยให้ได้สามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง 7) ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน 8) ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน 9) ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง 10) ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 25, อ้างถึงใน เยาวรัตน์ ชื่นมณี 2540 : 32) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะว่า แบบฝึกเสริมทักษะช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษาและการใช้ภาษาของผู้เรียน สามารถนำมาฝึกซ้ำทบทวนบทเรียน ผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเองได้ ในส่วนของครูสามารถนำมาทดสอบความรู้ วัดผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่อง ของผู้เรียน ได้ถูกจุด ผู้เรียนสามารถทราบความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก

กรมวิชาการ (2545 : 31 -32) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ดังนี้
1) เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของผู้เรียน 2) เป็นแบบฝึกที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ 3) เป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากจบเนื้อหาแต่ละเรื่อง 4) การที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกช่วยให้ผู้สอนมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนชัดเจน 6) ช่วยประหยัดแรงงานและเวลา

จากความเห็นข้างต้นจะพบได้ว่าแบบฝึกทักษะมีประโยชน์ทั้งส่วนของครูและนักเรียน ในส่วนของครูแบบฝึกทักษะจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดภาระการสอนของครู และทำให้ครูทราบปัญหา ข้อบกพร่องของผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียน แบบฝึกทักษะทำให้ผลทางการเรียนบรรลุวัตถุประสงค์

5.5 ลักษณะของแบบฝึก

สมชัย ไชยกุล (2525 : 14 -15) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีได้ดังนี้

- 1) แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอนมิใช่ทดสอบว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง 2) แบบฝึกหนึ่ง ๆ ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่สอนเพียงอย่างเดียว 3) สิ่งที่ฝึกควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่ ในการเรียนการสอน 4) ควรเป็นข้อความสั้น ๆ 5) ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการตอบสนองสิ่งที่พึงปรารถนา

ศศิธร วิสุทธิแพทย์ (2528 : 72) อ้างถึงใน ปุณยาพร ปฐมพัฒนา (2543 : 37)

ได้เสนอแนะว่าลักษณะแบบฝึกที่ดีที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้น ที่จะทำควรมีลักษณะดังนี้

- 1) ใช้หลักจิตวิทยา 2) ใช้สำนวนภาษาง่าย 3) ให้ความหมายต่อชีวิต 4) ฝึกให้คิดเร็วและสนุก
- 5) ปลุกความสนใจ 6) เหมาะสมกับวัยและความสามารถ 7) อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง

วิชัย เพ็ชรเรือ (2531 : 73) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ว่า ความอยากรู้อยากเห็นและกระตือรือร้นที่กระทำกิจกรรมนั้น ๆ และเมื่อจบการฝึกแต่ละครั้ง

ควรมีการเสริมแรงให้เด็กทุกครั้ง เพื่อให้เด็กจะได้อยากทำในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อ

1. แบบฝึกแต่ละแบบฝึก ควรใช้หลักจิตวิทยาเข้าช่วย เช่น มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้น ที่กระทำกิจกรรมนั้น และเมื่อจบการฝึกแต่ละครั้งควรมีการเสริมแรงให้เด็กทุกครั้ง เพื่อให้เด็กจะได้อยากทำในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อ
2. การสร้างแบบฝึกแต่ละครั้ง ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เพื่อเด็กจะได้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจที่เป็นเจ้าของกิจกรรมและเต็มใจที่จะจัดกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย
3. แบบฝึกควรฝึกในสิ่งที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับตัวเด็ก มีความหมายต่อผู้ฝึกเพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเด็กจะสามารถปรับเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดของเด็กได้ง่ายขึ้น

4. คำสั่งหรือ ตัวอย่างไม่ควรยากเกินไป เพราะจำทำให้เด็กเข้าใจยาก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองได้ตามต้องการ

ณัฐพงศ์ สวางค์คู่ย (2542 : 37) ได้สรุปลักษณะของแบบฝึกที่ดี ไว้ว่า แบบฝึกที่ดี

ควรมีความหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย และต้องมีลักษณะที่เร้า ชั่วๆ จูงใจ ให้ได้คิด พิจารณา ได้ศึกษาค้นคว้า จนเกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะ สามารถให้คำใน ระดับที่สูงขึ้นได้ แบบฝึกควรมีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ แบบฝึกควรเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน เนื้อหาตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ เด็กสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้คำสั่ง หรือข้อชี้แจงควรสั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ เนื้อหาพอเหมาะไม่มากหรือน้อย จนเกินไป

จากลักษณะของแบบฝึกที่ดีดังกล่าวสรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีต้องใช้หลักจิตวิทยาเข้ามาช่วยเพื่อสร้างแรงจูงใจกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน แบบฝึกต้องมีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองและแบบฝึกควรมีรูปภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

6. การประเมินสื่อการสอน

การประเมินสื่อการเรียนการสอนมักควบคู่ไปกับวิธีการประเมินผลการเรียน การประเมินสื่อเป็นการพิจารณาประสิทธิภาพและคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินสื่อจึงเริ่มด้วยการกำหนดปัญหาหรือคำถามเช่นเดียวกับการวิจัยเช่น สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มีประสิทธิภาพเพียงใด สื่อจะสามารถปรับปรุงการสอนได้ดีเพียงใด คุ่มค่าในแง่ผลการเรียนรู้หรือไม่ ต้องใช้เวลาการใช้สื่อมากเพียงใด คุ่มหรือไม่ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการใช้สื่อเป็นครั้งแรก ควรจะมีการประเมินสื่อเพื่อปรับปรุงในการใช้ครั้งต่อไป การประเมินด้วยตัวผู้สอนเองอาจใช้แบบประเมินง่าย ๆ โดยใช้แบบประเมินสื่อทั่ว ๆ ไป หรือใช้แบบประเมินเฉพาะสื่อก็ได้

การประเมินสื่ออาจทำได้หลายวิธี ที่นิยมกันมี 5 วิธี ดังนี้

1. การประเมินโดยผู้สอน
2. การประเมินโดยผู้ชำนาญ
3. การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ
4. การประเมิน โดยผู้เรียน
5. การประเมินประสิทธิภาพของสื่อ

การประเมินสื่ออาจทำได้ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การอภิปรายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เกี่ยวกับสื่อทางการเรียนการ

สอนก็เป็นแนวทางหนึ่งในการประเมินสื่อ ทั้งนี้ผู้ประเมินควรมีแบบประเมิน เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ผลการประเมินต่อไป

1. การประเมินโดยผู้สอน ผู้สอนควรที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ประเมินสื่อและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน เคยรับการฝึกอบรมจนมีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อและมีประสบการณ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอนมาเป็นอย่างดี ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสื่อและวิธีสอนอาจจัดเป็นผู้ชำนาญได้

2. การประเมินโดยผู้ชำนาญ ผู้ชำนาญในที่นี้หมายถึง ผู้ชำนาญด้านสื่อการเรียนการสอนและมีประสบการณ์ด้านการประเมินด้วย ดังนั้นผู้ชำนาญอาจเป็นผู้สอน เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่สอนในสาขาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งอาจารย์ด้านการวัดผลประเมินผล ที่มีความรู้ความ สามารถด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

3. การประเมินโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อประเมินสื่อการสอน เป็นกลุ่มบุคคลที่หน่วยงานแต่งตั้งขึ้นมาประเมินสื่อลักษณะของกรรมการชุดนี้ คล้ายคลึงกับการตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งจะมุ่งประเมินเฉพาะในด้านกายภาพที่กำหนดขึ้นมาก่อนการจัดซื้อแต่กรรมการประเมินสื่อจะประเมินคุณลักษณะประสิทธิภาพการใช้ และคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของสื่อการเรียนการสอนด้วย

4. การประเมินโดยผู้เรียนผู้เรียนเป็นผู้รับรู้และเรียนรู้จากสื่อ ดังนั้น การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินสื่อ จึงช่วยให้ได้ข้อคิดในการปรับปรุงสื่ออย่างเหมาะสมกับผู้เรียน การประเมินสื่อโดยผู้เรียน ควรจัดทำขึ้นทันทีเมื่อใช้สื่อแล้วและให้ประเมินเฉพาะตัวสื่อ ไม่ให้เอาวิธีสอนของผู้สอนเข้ามาเกี่ยวข้อง ควรชี้แจงเกณฑ์หรือหัวข้อการประเมิน ให้ผู้เรียนเข้าใจ ก่อนที่จะให้ประเมิน

5. การประเมินประสิทธิภาพของสื่อ การประเมินสื่ออีกวิธีหนึ่ง เป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อ สื่อที่จะต้องได้รับการประเมินประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นมาตามหลักการของการสอนแบบโปรแกรมเช่น บทเรียนโปรแกรมชุดการสอน โมดูลและ โสตทัศนูปกรณ์โปรแกรม เป็นต้น

การประเมินสื่อโดยวิธีนี้ จะคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของสื่อการเรียนการสอนและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ภายหลังจากที่เรียนจากสื่อชิ้นนั้นแล้ว

เครื่องมือการประเมินสื่อ

ดังได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า การวิจัยประเมินสื่อสามารถทำได้หลายวิธีและมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กัน ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อการประเมินสื่อจึงทำได้หลายลักษณะ เช่น

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะเป็นเครื่องมือวัดความรู้ของผู้เรียน ภายหลังจากเรียนจากสื่อแล้ว
2. แบบทดสอบความถนัดเพื่อวัดสมรรถนะของผู้เรียนภายหลังที่เรียนจากสื่อ
3. แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ซึ่งเครื่องมือนี้ จะประกอบด้วยข้อความหรือคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อหรืออาจจะมีช่องว่างให้เติมข้อความด้วยก็ได้ เครื่องมือลักษณะนี้ใช้ประเมินได้กับทุกกลุ่ม

การหาประสิทธิภาพ

เผชิญ กิจระการ (2545 : 46-51) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนใดๆ มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ต้องทำควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้ดังรายละเอียดนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่า ของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Use Ability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังนี้

$$CVR = \frac{2Ne}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)

Ne แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who Had Agreement)

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้ประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตาราง ตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญจึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

ตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินเครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอน จำนวน 5 คน แต่ละคนคำนวณค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 4.15 3.89 4.67 4.32 และ 4.75

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน พบว่าได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ทุกคน Ne จึงมีค่าเท่ากับ 5 ด้วย ผลการแทนค่าในสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} CVR &= \frac{2Ne}{N} - 1 \\ &= \frac{2 \times 5}{5} - 1 \\ &= 2 - 1 \end{aligned}$$

$$= 1.00$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แสดงว่า เครื่องมือที่สื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเชิงเหตุผล จึงนำไปใช้ได้

(เพราะเป็นค่าที่สูงกว่าการยอมรับขั้นต่ำในตาราง)

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)

วิธีการนี้ จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ (CAI) บทเรียน โปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1 / E_2 = 80 / 80$, $E_1 / E_2 = 85 / 85$, $E_1 / E_2 = 90 / 90$ เป็นต้น

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) มีความแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1 / E_2 = 80 / 80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำ

แบบฝึกหัดหรือทำแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของ
กระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-
test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบ
ย่อยทุกชุดรวมกัน
A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบ
ย่อยทุกชุดรวมกัน
B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียน ร้อย
ละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง
(E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่นมี
นักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดคือ 32 คน แต่แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบ
หลังเรียนร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือผลการทดสอบหลังเรียนทั้งหมดของนักเรียน
ทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ย 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียน
ทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง
(E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดย

เทียบกับคะแนนที่ทำได้อ่อนเรียน (Pre-test) โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้อ่อนเรียน (Pre-test) ยกตัวอย่าง ตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) ดังนี้ สมมตินักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 9 ถ้า นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน(Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่า ความแตกต่างของ 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน)เท่ากับ $85 - 10 = 75$ ดังนั้น ค่าของ $E_2 = (75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึงนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อต้องมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า ข้อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึก กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 2.5

ขึ้นไป

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าแบบฝึกสูงกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกินร้อยละ 2.5

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5 ถือว่าแบบฝึกยังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2549 : 100) กล่าวว่าการเลือกเกณฑ์เพื่อกำหนดค่าประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรม ควรพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น ประเภทของสื่อ นวัตกรรม สติปัญญาของกลุ่มผู้เรียน ความสามารถในการอ่าน และเขียนของผู้เรียน วุฒิภาวะของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการเรียน เป็นต้น โดยทั่วไป นวัตกรรมหรือสื่อการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะมักจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพต่ำกว่าการพัฒนาความรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากทักษะเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากกว่า และอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนามากกว่า ยกตัวอย่าง เช่น สื่อ หรือนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาความรู้ อาจกำหนด E_1/E_2 ที่ 75/75 เป็นต้น

7. ความพึงพอใจ

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ประมุข พลเมืองดี (2523 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเหล่านั้นแล้วว่า พอใจ ต้องการหรือดีอย่างไร

มอร์ส (Morse. 1955 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

สเตรส แลชะเซเลส (Strauss and Sayles. 1960 : 5-6) ได้ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

แอปเปิ้ลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

กู๊ด (Good. 1973 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่มีผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

กิติมา ปรีดีดิถก (2529 : 321) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนองตามความต้องการของเขาได้

พิน คงพูน (2529 : 389) ได้สรุปไว้ว่า ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจเกิดการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

สลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์ บุคคล ที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

จากความหมายของความพึงพอใจ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้

สกอตต์ (Scott. 1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผลในการจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นหาคำตอบได้

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในปัจจุบันครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก หรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจ และผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้น

เพียงใดนั่นก็คือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

กฤษฎา บุญญาสถิต (2550 : 95-101) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วิชาพลศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วิชาพลศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาค้นคว้า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนก่อนการเรียนและหลังการเรียน 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 1)แบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล ผลการศึกษา พบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วิชาพลศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.30/87.40 2) แบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วิชาพลศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.5625 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.25 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วิชาพลศึกษา) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ชัยวัฒน์ เสนาะพิน (2550 : 61 - 69) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความคล่องแคล่วว่องไวจากท่าไม้ถนัดที่มีผลต่อความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลของผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอลโรงเรียนบัวปากท่าวิทยา วัตถุประสงค์ศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของ โปรแกรมการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความคล่องแคล่วว่องไว 2) ศึกษาความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลจากท่าที่ไม่ถนัดของผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอลโรงเรียนบัวปากท่าวิทยาโดยการใช้โปรแกรมการฝึกกล้ามเนื้อและการฝึกการเคลื่อนไหวที่ควบคู่กับการฝึกยิงประตูฟุตบอล และ 3) เปรียบเทียบความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลจากท่าที่ไม่ถนัดของผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอล โรงเรียนบัวปากท่าวิทยาก่อนและหลังการใช้ผลการใช้โปรแกรมการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความคล่องแคล่วว่องไวจากท่าไม้ถนัดที่มีผลต่อความแม่นยำในการยิงประตูครบตามโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอลโรงเรียนบัวปากท่าวิทยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) โปรแกรมการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความคล่องแคล่วว่องไวมีประสิทธิผลเท่ากับ .306 ซึ่งแสดงว่าหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความคล่องแคล่วว่องไว ผู้เรียนมีค่าคะแนนความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลจากท่าข้างที่ไม่ถนัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.60 2) ผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอลโรงเรียนบัวปากท่าวิทยา มีความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลจากท่าข้างที่ไม่ถนัดสูงขึ้น โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นตามลำดับ และ 3) ความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอลจากท่าข้างที่ไม่ถนัดของผู้เรียนชุมนุมกีฬาฟุตบอลโรงเรียนบัวปากท่าวิทยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกครบตาม โปรแกรม สูงกว่าก่อนการฝึก

วิรัช ทิพม่อม (2550 : 76 - 81) ได้รายงานการพัฒนาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านจี้เหล็กเหล่าสมบูรณ์ วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ วิชาพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา กลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้กา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านจี้เหล็กเหล่าสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 จำนวน 22 คน ได้มาโดยวิธีการการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ ค่าเท่ากับ $81.41/84.32$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ $80/80$ นักเรียน ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมเกียรติ แนวคำดี (2550 : 92 - 97) ได้รายงานการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกีฬาฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนเพิ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 วัดดูประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีนักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $80/80$ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลไม่ต่ำกว่า 0.50 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนเพิ่ม อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 13 คน รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยทำการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (พลศึกษา) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ประเภท 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 แผน 2) แบบฝึกเสริมทักษะกีฬาฟุตบอล ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ จำนวน 11 เล่ม 3) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) เมื่อศึกษาความสามารถในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนเพิ่ม จำนวนทั้งหมด 13 คน พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 13 คน และหลังจากนำแบบฝึกทักษะมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทำการทดสอบอีกครั้งพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้น ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เฉลี่ยร้อยละ 84.60 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า นักเรียนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีประสิทธิภาพเฉลี่ย $87.28/84.60$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ $80/80$ และมีค่าดัชนีประสิทธิผล

0.71 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 0.50 2) หลังจากที่ได้้นำแบบฝึกเสริมทักษะกีฬาฟุตบอล มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกีฬาฟุตบอล จากแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($X = 4.89, S.D.=0.35$) สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่กล่าวว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แล้ว

ทวีพงษ์ จุศรี (2551 : 81 - 85) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านขามเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ความมุ่งหมายของการศึกษา 1) เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อศึกษาค้นคว้า ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านขามเรียน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกีฬาฟุตบอล จำนวน 12 แผน ชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล จำนวน 12 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบวัดทักษะกีฬาฟุตบอล แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t – test (Dependent Sample) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 92.81 / 89.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล (E.L.) มีค่า เท่ากับ 0.7951 แสดงให้เห็นว่าชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.51 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการเล่นฟุตบอล พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ใน ระดับ มาก (4.19)

8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮีทและโรเจอร์ (Heath ; & Rogers. 1932 : 328) ได้สร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ใช้สำหรับนักเรียนชายระดับประถมศึกษา 5-6 และผู้เล่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยแบบทดสอบทักษะ 6 รายการ คือ การเตะลูก การเลี้ยงลูก การตั้งเตะยิงประตู การทุ่มลูกที่ถูกต้อง การเลี้ยงลูกเคลื่อนที่และการขว้างลูกสำหรับการวัดและประเมินผลปรากฏว่า แบบทดสอบทักษะพื้นฐาน 6 รายการ มีค่าความเที่ยงตรง .71 และค่าความเชื่อมั่น .74

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ พบว่า แบบฝึกทักษะ เป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสังเกตจากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะ ยังทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สามารถนำไปใช้ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ควรนำมาใช้เป็นที่เพื่อประกอบการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แมคโดนัลด์ (McDonald. 1951 : 50-53) ได้สร้างแบบทดสอบทักษะกีฬาฟุตบอลระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 แบบ คือ การเตะลูกฟุตบอลกระทบฝ่าผนังที่มีขนาดยาว 30 ฟุต สูง 11 ฟุต โดยนำมาทดสอบกับนักศึกษา 4 กลุ่ม คือ นักฟุตบอลระดับมหาวิทยาลัย นักศึกษาระดับปีที่ 1 นักศึกษาระดับปีที่ 2 และนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั่วไป ผลวิจัยพบว่า นักฟุตบอลระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 17 คน มีค่าความเที่ยงตรง .94 นักศึกษาระดับปีที่ 1 จำนวน 18 คน มีค่าความเที่ยงตรง .76 นักศึกษาระดับปีที่ 2 มีค่าความเที่ยงตรง .63 นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั่วไปจำนวน 53 คน มีค่าความเที่ยงตรง .85

มีทเชลล์ (Mitchell. 1963 : 328) เป็นผู้นำแบบทดสอบของแมคโดนัลด์ไปทดสอบและพัฒนากับเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบทดสอบการเตะอ็คนีออคบอร์ด์เล็กขนาด ยาว 8 ฟุต สูง 4 ฟุต เส้นเริ่มห่างกำแพง 6 ฟุต ยาว 14 ฟุต ทดสอบครั้งละ 30 วินาที ทดสอบ 3 ครั้ง ผลวิจัยพบว่า ได้ค่าความเที่ยงตรง .84 และค่าความเชื่อมั่น .89

โรวก (Barrow. 1979 : 284-285 ; citing Kovacs. N.d.) ได้ศึกษาแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถโดยทั่วไปในกีฬาฟุตบอลและเจาะจงให้เป็นพื้นฐานกีฬาฟุตบอลเพื่อทำนายความสามารถก่อนที่จะลงเล่นในสนามจริง แบบทดสอบที่ใช้คือ การเคาะบอล โดยใช้เท้า เข่า ศีรษะ ไหล่ ศีรษะ หรือใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ทุกส่วนยกเว้นมือและแขน โดยเคาะ

ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 45 วินาที ในพื้นที่วงกลมรัศมี 9 ฟุต การเตะบอลอนุญาตให้ ลูกฟุตบอลกระดอนพื้นได้ 4 ครั้งๆ ละ 45 วินาที ให้มีการพักระหว่างการทดสอบแต่ละครั้ง การคิดคะแนนจะคิดรวมผลการเตะบอลทั้ง 4 ครั้ง การศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ใช้แบบทดสอบของแมคโดเนลด์และการใช้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกีฬาฟุตบอล 38 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่าเกณฑ์ความเที่ยงตรงกับแบบทดสอบของแมคโดเนลด์ ของกลุ่มรวมนักกีฬาและผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.71, 0.43 และ 0.83 ตามลำดับ ส่วนเกณฑ์ความเที่ยงตรงกับบุคคลประเมินค่าของกลุ่มนักกีฬา มีค่าเท่ากับ 0.37 และกลุ่มผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.79 การศึกษาความเชื่อมั่นกลุ่มรวมนักกีฬาและผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.79 การศึกษาความเชื่อมั่นกลุ่มรวมนักกีฬาและผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.93, 0.97 และ 0.95 ตามลำดับ ซึ่งแบบทดสอบนี้จะมีค่าความเที่ยงตรงในกลุ่มผู้เริ่มเล่นมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ทุกกลุ่มมีค่าความเชื่อมั่นสูงใกล้เคียงกัน

ครูว์ (Verducci, 1980 : 334-335 ; citing Crew, 1968 : 379) ได้สร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 รายการ คือ ความแม่นยำในการเตะบอลกระทบฝ่าผนัง การเลี้ยงลูกฟุตบอล ความแม่นยำในการเตะลูกฟุตบอลโค้ง การเตะลูกฟุตบอลโดยใช้ นักศึกษาชายระดับวิทยาลัยเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า

1. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้เกณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 - 1.1 ความแม่นยำในการเตะบอลกระทบฝ่าผนัง มีค่าเท่ากับ 0.88
 - 1.2 การเลี้ยงลูกฟุตบอล มีค่าเท่ากับ 0.92
 - 1.3 ความแม่นยำในการเตะลูกฟุตบอลโค้ง มีค่าเท่ากับ 0.94
 - 1.4 การเตะลูกฟุตบอล มีค่าเท่ากับ 0.96
 - 1.5 การทดสอบทุกรายการ มีค่าเท่ากับ 0.98
2. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยการทดสอบซ้ำ (Test-Retest) มีค่า ดังนี้
 - 2.1 ความแม่นยำในการเตะลูกฟุตบอลกระทบฝ่าผนัง มีค่าเท่ากับ 0.97
 - 2.2 การเลี้ยงลูกฟุตบอล มีค่าเท่ากับ 0.99
 - 2.3 ความแม่นยำในการเตะลูกฟุตบอลโค้ง มีค่าเท่ากับ 0.99
 - 2.4 การเตะลูกฟุตบอล มีค่าเท่ากับ 0.99